

بهداشت و ایمنی فضاهای سبز

توسعه:

مهندس حسینی یوسفی

عضو هیأت علمی دانشکده بهداشت

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

سرشناسه	: یوسفی، حسینعلی، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: بهداشت و ایمنی فضاهاى سبز / تالیف حسین علی یوسفی.
مشخصات نشر	: اصفهان: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۰ ص.: مصور.
شابک	: 978-964-524-394-2
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: فضای سبز شهری
موضوع	: فضای سبز شهری — ایران
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
رده بندی کنگره	: ۳۹۱ / ۹ ص. : SB ۴۷۲
رده بندی دیویی	: ۷۱۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۵۴۴۹۸۱

نام کتاب: بهداشت و ایمنی فضای سبز

نویسنده: حسینعلی یوسفی

ناشر: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۲۴-۳۹۴-۲

نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۱

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

تعداد صفحات: ۲۰۰

آدرس: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان - ص.پ. ۸۱۷۴۵-۳۱۱ <http://publication.mui.ac.ir>

دورنما: ۰۳۱۱-۶۸۷۸۹۸

تلفن فروشگاه: ۰۳۱۱ - ۶۸۳۴۰۵

فهرست مطالب

۱.....	فصل اول: آشنایی با فضاهای سبز و بوستان
۲.....	آشنایی با محیط زیست
۸.....	آلودگی محیط زیست
۱۷.....	فضاهای سبز
۳۵.....	فصل دوم: ویژگی‌های فضای سبز
۴۱.....	انواع طراحی فضاهای سبز
۴۹.....	ضوابط مربوط به کاربری فضای سبز
۵۷.....	نقش عملکردی عوامل طبیعی
.....	Error! Bookmark not defined.
۶۳.....	انواع فضاهای سبز و مراکز تفریحی
۶۸.....	مراکز تفریحی بزرگ
۷۲.....	فضاهای بازی و ورزش
۷۳.....	عناصر کیفیت و زیبایی در فضای سبز و محیط‌های شهری
۸۹.....	تسهیلات برای جانبازان، معلولان و سالمندان
۹۶.....	طراحی فضای بازی
۹۹.....	ویژگی‌های فضای باز
۱۰۳.....	وسایل بازی کودکان
۱۰۷.....	اثر طراحی فضاهای سبز بر رفتار انسان
.....	Error! Bookmark not defined.
۱۱۹.....	فصل سوم: بوستان سالم
۱۲۱.....	ارتقای سلامت در فضاهای سبز
۱۲۹.....	نقش فضای سبز در سلامت
۱۲۹.....	کارکردهای بهداشتی و زیست محیطی فضای سبز
۱۳۶.....	آبیاری
۱۳۷.....	نگهداری فضای سبز
۱۴۰.....	بهداشت اماکن عمومی
۱۴۵.....	فصل چهارم: بوستان ایمن
۱۴۶.....	مقدمه
۱۴۷.....	ویژگیهای ایمنی در فضاهای سبز

۱۵۷.....	سیاستگذاری ایمنی
۱۶۱.....	برنامه‌ریزی برای ایمنی پارکها
Error! Bookmark not defined.	اجرای عملیات و ارزیابی کیفی و کمی
۱۶۲.....	اقدامات ایمنی
۱۶۳.....	ایمنی زمین بازی
۱۶۶.....	ایمنی وسایل برقی تفریحی
۱۷۶.....	سنگین از آتش‌سوزی در فضاهای سبز
۱۸۰.....	نقص روشنائی در ایمنی و امنیت بوستان
۱۸۴.....	پیشنهادهای برای کاهش احتمال حوادث

www.ketabon.ir

بنام خدا

فضاهای سبز و منظر یکی از نیازهای اساسی توسعه شهری و عنصر حیات بخش ساختار بی جان شهر است. در گذشته تنها جنبه تفریحی آن به عنوان راهی برای وقت گذرانی و شادمانی در زندگی مردم مطرح بود. اما در شرایط کنونی ایجاد و گسترش پوشش گیاهی آن از جنبه زیست محیطی ضرورت دارد و میتواند به مرده در مقابله با آلودگی هوا و اثرات تغییرات آب و هوا کمک کند.

محیط زیست و فضای سبز علاوه بر داشتن نقش مهم در روند فعالیت افراد جامعه، بر خصایص روانی و رفتاری آنها نیز اثر می گذارد. امروزه تفریح یکی از نیازهای روانی همه انسانها از کوچک تا بزرگ به دلیل گسترش سکونت در شهرها بویژه افزایش تعداد افراد مسن در جامعه می باشد. تمام کسانی که ساعاتی از روز یا هفته را به کارهای یکنواخت سنگین و خسته کننده در هوای آلوده محیط های صنعتی یا اداری و شهری مشغول فعالیت های جسمی و فکری می باشند، نیاز دارند تا ساعاتی را در کنار خانواده با شادی سپری نمایند و با تفریح خارج از منزل تجدید قوا کنند و از لحاظ روانی و اجتماعی احساس آرامش نمایند. به قول نهرو "پرکردن ساعات بیکاری مردم بسیار مشکل تر از بکارگماری آنان است". سیاستمداران همیشه باید به پرکردن ساعات فراغت مردم از طریق تفریح سالم بایاندیشند.

فضای سبز و پارک می تواند امکانات لازم برای تفریح سالم آنان را فراهم نماید و پذیرای اقشار مختلف جامعه اعم از زن و مرد، کودک و نوجوان، جوان و پیر با سلیقه های گوناگون در طول روز و شب و در تمام ایام سال باشد. از موارد بسیار مهم بهداشت محیط، آب آشامیدنی سالم، نظافت عمومی و سیستم جمع آوری و دفع زباله و پساب در فضاهای سبز است که با جلوگیری از انتقال و انتشار بیماری، اسباب رضایت و خوشحالی آنان را فراهم نمایند.

در زمینه بهداشت و ایمنی فضای سبز و پارکها و مراکز تفریحی نوشته‌های چندانی در کشور ما نگارش نشده است و مردم از این پدیده عظیم اطلاعات کافی ندارند. کتاب حاضر که توسط جناب آقای مهندس حسینعلی یوسفی عضو محترم هیئت علمی دانشکده بهداشت به رشته تحریر در آمده است یکی از کتابهای خوب و مفید می‌باشد که مطالعه آن می‌تواند ما را با مسائل مختلف این گونه اماکن آشنا سازد. امید است این کار خداپسندانه ایشان گامی در جهت آموزش محیط زیست و گسترش بیشتر فضاهای سبز در جهت سلامت و آرامش روانی و اجتماعی مردم باشد.

دکتر عبدالرحیم پرورش

عضو هیأت علمی گروه بهداشت محیط

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودَ (٢٧) وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَابِّ أَلْوَانٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ (٢٨) فاطر

آیا ندیدی خداوند از آسمان آبی فرو فرستاد که بوسیله آن میوه‌هایی رنگارنگ (از زمین) و از کوه‌ها، نهاده‌هایی (ورگه‌هایی) سفید و سرخ و به رنگهای مختلف و گاه به رنگ بنفش آفرید (٢٧) و انسانها و جنبندگان و چهارپایان را نیز با رنگهای مختلف، پدید آورد. بدین‌تنی که در بین بندگان خدا، دانایان در برابر خداوند خاشعند، خداوند نفوذ پدیدار است و بسیار درمیگذرد (٢٨).

علاقه انسان و رویکرد او به طبیعت و ملاحظاتی که در طبیعت است و هر جا که نمی‌توانست در کنار طبیعت باشد بوسیله جلوه‌هایی از آن را با ایجاد گلدانها، باغچه‌ها و فضای سبز، در محل کار و سکونت، با بصورت گنهای مصنوعی یا تصاویر هنری ارتباط خود را با طبیعت برقرار کرده است.

افزایش جمعیت شهری و عدم هماهنگی با فضای موجود شهری سبب متراکم شدن ساختمانهای مسکونی و اداری، ایجاد و فعالیت واحدهای صنعتی و خدماتی که برخی غیر استاندارد بودند و پیامدهای آن تخریب محیط زیست، آلوده شدن خاک، هوا، آب و کاهش پوشش گیاهی و بسیاری گونه‌های زنده بود.

در سالهای اخیر تغییرات آب و هوایی بویژه افزایش ۲ تا ۵ درجه دمای هوا سبب کاهش کیفیت هوا شده و مخاطرات زیادی برای سلامتی مردم بویژه افراد مسن و بیماران قلبی را بدنبال داشته است بطوریکه در کشورهای اروپایی سبب افزایش ده‌ها هزار مورد مرگ شده است.

فضاهای سبز و پارکها، تنفس‌گاه عمومی شهر و بخشی از فضاهای باز و عنصر حیات بخش ساختاری جان شهر دارای بازدهی اکولوژی، اقتصادی، سلامت و رفاه هستند. ایجاد و توسعه فضاهای سبز یکی از نیازهای اساسی توسعه شهری و زیست محیطی است و گسترش پوشش گیاهی آن با بهبود کیفیت محیط در روند فعالیت، سلامت جسمی و روانی مردم اثر می‌گذارد و به آنها در مقابله با اثرات تغییرات آب و هوایی کمک می‌کند. از این رو گسترش فضای سبز از شاخص‌های توسعه پایدار قرار گرفته و کشورهای مختلف همزمان با پیشرفت، برای افزایش سطح آسایش سبز نیز تلاش می‌نمایند. طراحی و توسعه آنها باید بر اساس اصول برنامه ریزی شهری و روستایی، مطالعه همه جانبه در پاسخگویی به نیازهای شهروندان و مطالعه همه جانبه متناسب با نیاز و اهداف زیست محیطی و نقش‌های آن، سهولت دسترسی، گذراندن اوقات فراغت، شاخص‌های زیباشناسی، جنبه‌های هویت و توسعه فرهنگی انجام شود، تا محیط سالمی برای زندگی افراد و چشم اندازی برای فضای شهری و بهبود زندگی شهری ایجاد کند. رعایت اصول بهداشت، ایمنی و ارگونومی در طراحی تجهیزات و مبلمان، امکانات تفریحی عمومی، اجرا و نگهداری مناسب، روشنایی و امنیت عمومی نقش مهمی در بهداشت و نشاط افراد جامعه دارد.

این تألیف به منظور آشنایی علاقمندان با بهداشت محیط و ایمنی فضاهای سبز و افزایش سطح آگاهی و دانش افراد جامعه، جهت تغییر نگرش و بهبود رفتار، در راستای ارتقای سلامت و فرهنگ حفظ محیط زیست تهیه شده است.

حسینعلی یوسفی

عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان